

SEKTÖREL
DİPLOMASİ
KANALLARI

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

İŞ DİPLOMASİSİ

Sektörel
Diplomasi
İnşası

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

İŞ DİPLOMASİSİ

“Sektörel Diplomasi İnşası”

İş Diplomasisi bir tür “ilişki yönetimi” sanatıdır. Bir tarafın hedeflerini karşı tarafın hedefleri ile uzlaştırma ve bütünleştirme; iş adamlarının iş hedeflerini gerçekleştirmelerini sağlayan ticari ve mesleki ilişki inşa etme becerisidir. İş diplomasisi bir ülkede iş yapan çok uluslu firmaların geçici çıkarları ile ev sahibi ülkenin daimi çıkarları arasında uyum arayışıdır.

İş diplomasisi yabancı ülkelerde iş yapan ya da yapmak isteyen firmaların mevcut süreçlerde iş yapmalarını kolaylaştırmaya çalışır. İş diplomasisi kriz yönetiminden ziyade muhtemel krizleri önleme becerisidir.

Geleneksel diplomaside ya da “yeni diplomasi” diye adlandırılan kamu diplomasisinde inisiyatif hükümet organlarında iken, iş diplomasisinde inisiyatif çok uluslu firmalarda olmak durumundadır. Ne var ki, özellikle Türkiye gibi ihracata dayalı büyüme stratejisi uygulayan ülkelerde iş dünyasının dışarıda gösterdiği faaliyetler ülkenin ulusal çıkarları bakımından hayati ehemmiyete haizdir. Bu bakımdan hükümetlerin yabancı ülkelerde iş yapan firmalara rehberlik etmesi, ülke vatandaşlarınca işletilen çok uluslu firmaların dışarıdaki faaliyetlerini ülke menfaatleri gereğince koordine etmesi ve bu amaçla orta ve uzun vadeli stratejiler geliştirip uygulaması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Soğuk Savaş’ın ardından uluslararası alandaki iş faaliyetleri ile diplomatik faaliyetler arasında bulanıklaşma söz konusu olmuştur. Günümüz küresel ekonomisinde birbirine daha bağımlı hâle gelen ülkeler ekonomik kalkınma hedefini gerçekleştirmeye ve ticari ilişkileri geliştirmeye odaklanmaktadır. Dışişleri, ticaret, ekonomi, finans bakanlıkları, iş dünyası, üniversiteler küresel piyasalarda daha etkin olabilmek için birikimlerini paylaşmak zorundadırlar.

Uluslararası alanda iş yapmak uluslararası iş dünyasının bütün karmaşıklığı ile başa çıkmak anlamına gelmektedir. Büyük, orta ve küçük ölçekli küresel firmalar, hızla değişen siyasi ve ekonomik iş koşullarına uyum sağlamak zorundadırlar. Bu durum iş dünyasının ev sahibi hükümetler ve hükümet dışı organizasyonlar ile etkileşime girmesini gerektirmektedir.

Kurumsal iş yapısının zayıf ama hükümetlerin ekonomiye ve iş dünyasına müdahale imkânlarının fazla olduğu ülkelerde iş diplomasisine duyulan ihtiyaç daha da artmaktadır. Sürdürülebilir ekonomi inşası ve yoksulluğu azaltma çabaları hükümetler ve uluslararası iş çevreleri arasında daha yakın işbirliğini zorunlu kılmaktadır.

İletişim araçlarının ve sosyal medyanın gelişmesi halkların kendi ülkelerindeki iş dünyası faaliyetlerini daha yakından takip etmelerine ve hükümetlerini etkilemelerine imkan sağlamaktadır. Bu da, yabancı ülkelerde iş yapan firmaların o ülkenin kamuoylarını da dikkate almaya zorlamaktadır.

Çalışma, çevre ve istihdam koşullarının düzeltilmesi ile ilgili olarak son yıllarda ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren hükümet dışı organizasyonların sayı ve etkinlik bakımından yükselişe geçmesi de sadece muhatap ülkelerin halklarının değil, genel olarak küresel kamuoyunun da göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir.

Ne var ki, pek çok firma uluslararası alanda iş diplomasisine duyulan ihtiyacın farkında değildir. Bazı firmalar bu açığı emekli büyükelçileri istihdam ederek kapatmaya çalışmakta, iş yaptıkları ülkelerin hükümetleri ile olan problemlerini bu şekilde çözmeye çalışmaktadırlar. Oysa kamu diplomasisinin önem kazandığı günümüzde meseleleri sadece siyasi kanallardan halletme imkânı gittikçe azalmaktadır.

Çok uluslu firmalar iş yaptıkları ülkedeki tüm paydaşların çıkarlarını göz önünde bulundurmamak, iş dünyası dışından ve çıkar gruplarından gelen baskılara karşı hazırlıklı olmak ve ev sahibi hükümetlerin karar mekanizmalarında etkili olmak zorundadırlar. Dolayısıyla çok uluslu firmalar sadece danışmanlık hizmeti almakla yetinmemeli, kendi iş diplomasisi yeteneklerini geliştirmelidirler.

Lobicilik faaliyetleri de iş diplomasisinin önemli bir parçası olarak görülebilir. Gizli bankacılık gibi lobicilik de pek çok ülkede yasal ve saygın bir iş oyunu olarak görülmektedir. Çok uluslu firmalar özellikle hükümet ve bürokrasi nezdinde problem çözümü için lobicilik faaliyetlerini önemsemek ve iş yaptıkları ülkenin hukuki yapısına ve siyasi kültürüne uygun biçimde yürütmek zorundadır.

Çok uluslu firmalar Dünya Ticaret Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü gibi kuruluşlarca belirlenen uluslararası hukuk kurallarına uymak zorundadırlar. Yerel yetkililerle müzakereler yürütmek, gerekli uyarlamaları yapmak gibi görevler iş diplomasisi tarafından yerine getirilmek durumundadır.

Ayrıca, gittikçe daha açık hâle gelen küresel iş ortamında, iş diplomasisi vasıtasıyla uluslararası anlaşmalardan maharetle istifade edilmesi yeni iş fırsatları sunacaktır.

Bu bağlamda **Sivil Global 2015-2023-2053 “Global Sivil Diplomasi İnşası Programı”** kapsamında gerçekleştirilecek **İş Diplomasisi Çalışma**’nın uluslararası alanda işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesinde çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Alt Temalar

Küreselleşme ve İş Diplomasisi

Uluslararası Hukuk ve İş Diplomasisi

Uluslararası Örgütler (WTO, ILO vb) ve İş Diplomasisi

Devlet Dışı Aktörler, Sivil Toplum Kuruluşları ve İş Diplomasisi

Yükselen Ekonomiler ve İş Diplomasisi

Lobicilik ve İş diplomasisi

İletişim ve Ulaşım Teknolojilerindeki Gelişmeler ve İş diplomasisi

İş Diplomasisinde Paydaşlar:

- Dışişleri, Ticaret, Ekonomi, Finans Bürokrasisi,
- İş Dünyası,
- Üniversiteler
- Düşünce Kuruluşları

Yeni Kurumsal Modeller